

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

2. De Proprietate seu Domino: præcipuè de modis quibus acquiratur &
amittitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

no correctio Jurium sit odiosa, consequenter non asserenda in dubio.

ad 1. Nemo debet ex alieno locupletari. *C. iustit. & cum assistentia Juris. N. Dein* fallum est suppositum, quod bonæ fidei possessor dicitur ex alieno, cum Jura ipsi tribuant irrevocabile dominium fructuum virtualiter exstantium. Ad 2. *N. Conf. & parit.* nam fructus virtualiter exstantes non sunt alieni, ex dispositione Juris: res autem aliena virtualiter exstant manet aliena; nam hujus dominium non tribuunt Leges bonæ fidei possessori, sicut dominium fructuum virtualiter exstantium. Ad 3. per fructus exstantes propriè & strictè intelliguntur illi, qui formaliter & in se ipsis adhuc existunt, tum in communi usu Judiciorum, ut testatur Haun. n. 279. tum in ipso Jure, ut colligitur ex l. 3. *C. de donat. inter vir. & uxor.* Ipsi colligitur exinde, quod, quando Jura intelligi volunt fructus solum virtualiter exstantes, diligenter id exprimant; ut quando agunt de possessore & fructibus alienæ hæreditatis: quare cum non exprimant, dum loquuntur de possessore, qui rem alienam possidet titulo singulari, emptionis &c. non sunt intelligenda de virtualiter exstantibus, ex quibus possessor factus est ditior: exceptio enim in uno casu firmat regulam in oppositum in casibus non exceptis. Quod retinetur in patrimonio, non videtur assumptum in Judicio Universalis, de quo dictæ leges sunt audiendæ, non in Judicio singulari. Ad 4. *dist. Ma.* quando restituitur indebitum solum, quod petitur per conditionem indebiti, seu per actionem personalem, qua convenitur, qui ratione contractus plus justo accepit. *C. Ma.* quando restituitur indebitum, quod petitur per vindicationem, seu per actionem realem ratione dominij, quod Actor præten dit. *N. Ma.* In nostra hypothese res aliena non restituitur domino, illam evincenti per conditionem indebiti & actionem personalem, quia nullus verus vel quasi contractus intercessit inter dominum & possessorem, sed restituitur domino, rem vincanti per actionem realem ratione dominij, quæ actio persequitur solummodo rem formalem & corporaliter existentem, non virtualiter exstantem. Ad 5. Ipsa lex præmittit hæc verba, post litem contestationem, quæ propterea in nostra assertione addidimus: siquidem post litem contestatam possessor sit malæ fidei, si cessione Juris saltem. l. 25. §. 7. ff. de petit. hæred. Unde si res postea evincatur, universi fructus, post litem contestatam percepti, restituendi sunt, imò etiam, quos percipere potuisset possessor, ex sua tamen negligentia non percepit; sicut ille, qui Theologicè mala fide rem possidet, tenetur omnes omnino fructus, non modo perceptos (exceptis industrialibus) sed etiam percipiendos rescire, item fructus consumptos, ex quibus non est factus ditior. l. 62. §. 1. ff. de l. 22. *C. de R. V.* Ad 6. *N. Conf.* quia, uti etiam in conclusione nostra insinuavimus per verba, modo possideat titulo singulari, de hærede putatitio est casus exceptus, cum hæres, possidens hæreditatem titulo universalis, nequeat fructus ex aliena hæreditate facere suos:

ed quod isti accedant hæreditati tanquam personæ fictæ, & fiant pars universitatis bonorum, & sic peti possint eadem actione, scilicet reali, qua petitur hæreditas possessa: e contra ad alios possessores, qui sunt conventi rei vindicatione & Judicio particulari, non ad ipsam rem, accedunt fructus. Ad §. 2. *cit. ajo.* idem observandum esse quoad restitutionem fructuum formaliter exstantium, non verò consumptorum, & virtualiter solum existentium, nec eadem actione peti possunt virtualiter exstantes apud possessorem ex titulo singulari, qua petitur res ipsa, sicut tamen fructus hæreditatis alienæ, quæ possidetur titulo universalis, petuntur eadem actione cum hæreditate. Ad 7. Quamvis aliquo modo dubium, & non certum sit, quod Jus Positivum recesserit à Jure Naturali in hoc puncto, tamen ex nostris fundamentis, & simul ex praxi, de qua testantur etiam Sanch. & Rebellus Adversarii apud Haun. optima legum dubiarum interprete, sit longè probabilius, recessisse vel potius pro circumstantijs nunquam existisse Jus Naturale. Adversarii, quando sic argunt: *Jus Naturale in hoc puncto est certum, leges Positivæ sunt dubiæ &c.* assumunt id, quod est in questione; quia questio non est, quid absolute disponat Jus Naturale; sed ea in hoc versatur: utrum stantibus Juris Positivi decretis adhuc existat & vigeat Jus Naturale circa fructus virtualiter exstantes? At non est certum, quod post Leges Juris Positivi adhuc existat & vigeat Jus Naturale, sed dubium; imò probabilius relaxatum est Jus Naturale, vel nunquam datum. Retorqu. argumentum in eo, qui certò commisit peccatum mortale, dubitat tamen positivè, an illud sit confessus: in hoc casu malè sic argueretur: Jus Divinum obligans ad confessionem peccati certò commissi est certum; dubium verò est, an Juri Divino sit satisfactum, quamdiu solum pròbabile, vel etiam probabilius est, quod peccatum sit clavibus Sacramenti Pœnitentiæ subiectum. Item retorqu. in Præscriptione, quam Adversarii plerique contendunt etiam in foro interno procedere, licet non omnino certum sit, quod Jus Positivum quoad forum internum recesserit à Jure Naturali, atque aliqui teneant oppositum. Sicut igitur Adversarii, præsertim in casu majoris probabilitatis de peccato clavibus subiecto, aliquem non obligant ad confessionem talis peccati &c. ita nec obligare poterunt ad restitutionem fructuum virtualiter exstantium, casu quo probabilius est, Jus Naturale esse relaxatum per leges Positivas humanas, vel nunquam datum pro his circumstantijs.

§ II.

De Proprietate, seu Dominio: præcipue de modis, quibus acquiritur & amittitur.

Sciendum 1. proprietatem & dominium ordinariè sumi pro eodem, ut in l. 13. *C. de R. V.* intellige dominium Proprietatis, à quo aliquis dicitur Dominus rei Proprietarius, & habere, jus reale, ac vindicationem: nam aliud est

L 1 3

dominium *iurisdictio*nis, seu potestas gubernandi subditos, iudicandi, puniendi, defendendi, & aliquod emolumentum ab eis exigendi: de qua *iurisdictio*ne egimus in *lib. I. tit. 29. §. 1. de off. & pot. Judic. Deleg.* Proprietas à Possessione distinguitur in multis. 1. In essentia; nam proprietas est ipsum jus, quo res est mea: possessio est jus, quo rem detineo ut meam, quamvis mea non sit: & hinc potest esse possessor rei, qui tamen dominus non est; & quamdiu non satis constat de domino, melior est conditio possidentis, ita ut presumatur etiam penes possidentem esse dominium, donec probetur oppositum. 2. Quoad modum acquirendi: nam proprietas acquiritur interdum solo animo & ante actuale apprehensionem rei, v.g. in aditione hereditatis; non verò amittitur solo animo, si dominus continet possessionem rei. E contra possessio nunquam acquiritur solo animo. 3. Proprietas non acquiritur sine titulo: possessio in profanis titulum non requirit, nisi adversus eum, à quo res possidetur. *l. 31. ff. de acquir. rer. domin. l. 6. ff. de acquir. possess.* 4. Quoad effectum; nam intentatio iudicii proprietatis, seu Peritioris, res contrahit vitium litigiosi, non autem si lis moveatur de possessione. Qui probat proprietatem, obtinet rem adversus illum, qui solum probat possessionem, & sententia lata super proprietate absorbet sententiam super possessione latam. *c. 3. §. 6. h. t.* Dominus rei, existentis apud debitorem, consequitur illam à possessore; qui si debitor est etiam alijs creditoribus, his omnibus præfertur dominus quoad restitutionem talis rei.

17 Sc. 2. Dominium proprietatis genericè ac latè sumptum esse facultatem disponendi de aliqua re, ac dividi in perfectum seu plenum, & imperfectum seu non plenum. Plenum dominium est jus seu facultas perfectè disponendi de re, seu ita, ut dominium habens quoad substantià & emolumenta rei possit quovis modo pro libitu & auctoritate propria disponere, quin jure contrario alterius in eandem rem notabili, ac ejusdem ordinis cum illo, impediri possit. Per jus intelligo jus reale proprietatis. Addunt Juristæ passim datæ definitioni hæc verba, *nisi lege prohibeatur*, quo modo prohibentur disponere pupilli sine auctoritate tutoris, & habentes majoratum, fideicommissum &c. qui propterea non habent plenum dominium, quia ligatum à lege, dispositionem liberam ventante. Sed non est necesse addere, quia dominio pleno pupillorum non obstat prohibitio Legis, quia manet in ipsis jus proprietatis non gravatum jure contrario alterius, quod sit ejusdem rationis: sic utique manes plenus dominus tux ovis, etiamsi propter prohibitionem Ecclesiæ illam die Veneris comedere non possis. Possidentes majoratum &c. non habent plenum dominium, quia ipsorum jus gravatur jure reali aliorum notabili. Nisi igitur prohibitio Legis fundetur in jure reali notabili, quod alius habet in eadem re, non impedit dominium plenum. Multò minùs necesse est addere, ut aliqui nimis scrupulosè faciunt, de re corporali, ed

quodd in incorporalibus, v.g. in fama, honoribus, actibus liberis, Beneficijs & alijs juribus spiritualibus detur tantum quasi-dominium, sicut harum rerum possessio appellatur tantum quasi-possessio: quia etiam dominium rerum incorporalium est verum & plenum, licet appellari quandoque soleat quasi-dominium. Utilitas hic notatur discrimen inter dominium proprietatis *Altum*, & *Bassum*: illud habet Princeps, vel Respublica, in bona subditorum pro casu publicæ necessitatis: istud personæ privatæ ad disponendum de suis bonis, saltem extra casum publicæ necessitatis. De dominio Alto & Basso *iurisdictio*nis differere non est huius loci: illud aliqui vocant, quod est conjunctum cum imperio mero, alii, quod habet aliud sibi subordinatum: istud verò, quod non est conjunctum cum imperio mero, vel quod est atque, tanquam superiori subordinatum. Porro est descriptio dominij plenè facile eruitur, quid sit dominium non plenum, videlicet jus non perfectè disponendi de re, sed disponendi vel tantum de substantia, uti dominus directus, vel tantum de utilitate & fructibus rei, uti potest dominus utilis, vasallus, emphyteuta &c. vel cujus jus gravatum est jure reali alterius notabili, quo impeditur à libera dispositione, ut reuti, eam vendere, donare, destruere &c. liberè & sine alterius injuria non possit.

Sc. 3. Modos acquirendi dominium esse titulos, seu causas illas, ex se habiles ad conferendum dominium. Hujusmodi titulus seu causa vel est immediata & proxima acquisitionis, quales sunt duæ tantum, occupatio & traditio. Occupatio, seu apprehensio habet locum in rebus, quæ in nullius sunt dominio: Traditio in rebus, quæ antecederent in alicujus existunt dominio; adeoque est actualis exhibitio rei, sive vera sive ficta, sicut diximus de apprehensione, qua acquiritur possessio. Vel causa est remota & mediata, quæ communiter vocatur titulus, propter quem occupatio aut traditio sit legitime & habilitè ad conferendum vel transferendum dominium, quales tituli sunt vel primarij, qui alium non præsupponunt, ut natiuitas, vi cujus homo acquirit jus reale proprietatis & aliquod dominium in membra, & potentias suas, venatio, qua acquiritur fera, in nullius antecederent dominio existens: vel sunt secundarij, qui nempe fundantur in alio præcedente, uti sit in acquisitione illarum rerum, quæ prius in alicujus dominio existerent; nam qui vult transferre dominium in alium, debet ipse prius habuisse jus & dominium ex aliqua legitima causa. Tituli prædicti vel sunt Naturales, ut eos vocat Imperator §. 11. *Inst. de Rerum divis.* qui nempe originem habent ex Jure Naturali, vel potius ex Jure Gentium (quod hic cum Naturali confunditur) quia rerum divisio introducta, & dominia primitus distincta sunt Jure Gentium. §. 13. *Inst. eod.* Vel sunt & appellantur Civiles, quia introducti jure Civili. Ad hos posteriores refertur *Usucapio*, seu *Prescriptio*, item suo modo *Testamentum*, *Legatum*, *Successio hereditaria*, *Arrogatio*, de quibus agitur alibi. Ad Naturales verò Occu-

partio, & Accessio tum Naturalis tum Artifi-

cialis. Ad Occupationem pertinet 1. Venatio, qua acquiruntur res animatae (seu animalia fera) quales in naturali libertate existentes: sic cervi, &c. qui morantur in terris, per Venationem specificè sumptam; volucres, quæ in aëre, per Aucupium; pisces, qui in aquis, per Piscationem acquiruntur. 2. Inventio, quæ est occupatio rerum inanimatarum, quæ nullius sunt: quo modo acquiruntur gemmæ, unio- nes in litore maris, thesauri, venæ minerales, bona vacantia, derelicta, incerta. 3. Occupa- tio bellica, vel Captivitas, qua homines, vel res hostiles, in bello iusto fiunt capientium.

Accessio genericè est titulus, vel modus ac- quirendi dominium, vi cuius res aliqua ideo fit tua, quia alteri rei, quæ tua est, vel putatur esse tua, accedit. arg. l. 23. §. 4. ff. de R. V. Alia est Naturalis, alia Artificialis: ad Naturalem, quæ fit operante sola natura (quam adjectio- nem postea sequi debet apprehensio, tanquam causa proxima acquisitionis) refertur 1. Allu- tio, quando ab alluente fluvio, vel vi naturali aquæ, aliquid terræ latenter & paulatim ad- jicitur fundo tuo. 2. Coalitio, seu Accretio, quando à flumine aliquid adjicitur fundo tuo subitò & uno impetu. 3. Insula productio in flu- mine, quæ si contingat in medio flumine (nam insula orta in mari fit primò occupantis) divi- di debet in utrinque prædia habentes: quando autem insula est vicinior uni ripæ, cedit tota ha- bentis prædium in illa ripa. 4. Alvei mutatio: quando enim flumen mutat alveum, alveus antiquus accrescit tibi, qui fundos vicinos ha- bent: alveus autem novus fit publicus. 5. Fœ- deratio, seu nativitas animalium, quæ nimirum ex animalibus & pecore tuo nascuntur: quod et- iam pertinet homo, natus ex ancilla propriè dicta. 6. Perceptio fructum, quos colligit bo- na fidei possessor, de qua egimus n. 11. seqq. su- pra, & potius spectat ad modos acquirendi Ju- re Civili introductos.

Ad Artificialem, seu Industrialem Accessionem, quæ fit per artificium, vel industriam & factum hominis, vel unice, vel unâ cum natura ope- rantis, vi cuius aliquid accedit rei tuæ tan- quam principali, reducitur 1. Inedificatio: ut, si ex aliena materia in tuo solo ædifices, tota structura fit tua: si verò ex tua materia ædifi- ces in solo alieno, tota structura pertinet ad soli dominum. 2. Implantatio: ut si plantam in alieno solo, vel vicissim plantam alienam in tuo solo posueris, eaque radices egerit, cedit solo, vel potius domino soli. 3. Satio, seu se- minis sparsio in alieno solo: de qua idem est ju- ris, quod de implantatione. 4. Intextura, seu Sutura, aut Adjunctio, quæ est Accessio specificè sumpta, atque datur tunc, quan- do res vilior, velut accessorium quid, accedit tuæ, v. g. aliena rota tuo currui, gemma alie- na tuo annulo, tabula aliena tuæ navi: alteri tamen adversus te datur actio, & quidem fur- ti, si fide mala; & condictio sine causa, si bo- na fide addideris. 5. Scriptura, qua tua effi- ciunt charta vel materia, cui inscribis litteras, vel consuetudinis, præsertim si lucubratio, quana

inscribis, sit valde excellens; quamvis specta- to jure scripto litteræ cedant chartæ, seu po- tius domino chartæ. 6. Pictura; nam ista cedit tabulæ juxta l. 23. §. 4. ff. de R. V. quamvis jux- ta §. 34. inst. de rer. divis. potius tabula cedat pi- cturæ. Quas leges discrepantes fortè concilia- veris, si attendas, an pictura sit æstimabilior, vel minus æstimabilis, quàm tabula, vel mem- brana, cui pictura accedit; cum accessorium sequatur principale: vel an pictura sit addita rei immobili, v. g. parieti. 7. Confusio, quæ fit, quando duæ materiæ liquidæ, ad homines di- stinctos pertinentes, sive ejusdem speciei, uti vinum & vinum, sive diversæ, uti oleum & a- cetum, ita permiscuntur, ut arte humana & viâ ordinariâ nequeant ab invicem separari: si fiat utriusque domini consensu, vel casu for- tuito, mixtum spectat ad utrumque indivisum: si fiat voluntate unius tantum, refert, an bo- na vel mala fide: si malâ, tota massa cedit do- mino læso: si bonâ, videndum, an nova spe- cies prodierit, v. g. mulsum ex vino unius, & melle alterius, atque tunc fit confundentis, cum obligatione tamen satisfaciendi alteri: vel an non prodierit nova species, & tunc to- ta massa manet communis utrique: quod si au- tem res confusæ per artem separari possint, ut si aurum confunditur cum argento liquefacto, quilibet manet dominus suæ materiæ, Commix- tio seu Permixtio, quæ fit, quando materiæ soli- dæ commiscuntur, ut frumentum unius cum frumento alterius, oves unius cum ovibus al- terius: si consensu utriusque contingat, uterque fit dominus indivisum totius cumuli; si volun- tate unius, vel casu, quilibet manet dominus pro- pria quantitate, æqualiter dividenda inter ut- rumque; & si unius materia fuisset melior, ar- bitriò Judicis compensatio facienda est. Circa permixtionem pecuniæ in l. 78. ff. de solut. spe- ciale quid statutum est, ut nempe alienam mis- cens suæ indiscernibiliter, sive bona sive mala fi- de, fiat dominus totius summæ, cum obliga- tione tamen personali pretium æquivalens re- fundendi alteri: ne nimirum, si pecuniæ, cu- jus quotidianus usus in commercio humano necessarius est, dominium esset incertum, innumeri contractus, præsertim Emptionis & Mutui, fluctuarent. Sive dein dicatur, domi- nium hujus pecuniæ acquiri jure commixtionis, sive, quod verius videtur, quia censetur esse consumpta respectu prioris domini per ipsam expensionem. 9. Denique specificatio, cujus velut species sunt confusio & commixtio. Fit autem specificatio, quando nova moraliter species seu forma introducitur in alienam ma- teriam, ut si ex alienis granis frumenti farinam, ex aliena farina panem, ex uvibus vinum, ex metallo vas &c. proprio nomine conficias; non verò si ex spicis excutias frumentum, si alienam la- nam tingas novo colore &c. quia non produci- tur moraliter nova species. Si tota materia est aliena, & res reduci utiliter non potest ad pri- orem formam, vel rudera materiam pristinam, tota nova species fit specificantis, seu novam formam introducentis; remanente tamen actione penes materiæ dominum, & quidem actione

actione doli aut furti, vel utili vindicatione, si specificans processit mala fide; si verò bona fide, nempe ex inculpabili ignorantia, quod res sit aliena, actione in factum. Si autem facile & utiliter res reduci possit ad priorem materiam, vel formam, materia manet in antiquo dominio; ut si ex argento fabricatum sit vas, argentum manet penes antiquum dominum. Quod si materia, ex qua novam fecisti speciem, partim fuerit tua, partim aliena, nec utiliter possit fieri separatio & reductio ad priorem materiam, nova species sit tua, alteri tamen relinquitur actio in factum ad consequendam materiam suæ æstimationem. Pleraque ex hucusque dictis comprehenduntur in §. 12. 17. & seqq. usque ad 35. *Inst. de Rer. divis.*

Huc etiam revocari possent illi tituli, & causæ remotæ acquirendi domini, quæ fundantur in contrahibus, ut est titulus emptionis, donationis &c. qui non sunt primævi, sed in alijs prioribus fundati.

19 Dico 1. Per occupationem acquiritur dominium rerum, quæ vel nunquam habuerunt dominium, uti feræ, margaritæ, & lapilli pretiosi in littore maris inventi &c. vel iterum amiserunt, ut bona vacantia, derelicta, thesauri &c. Quæ omnia, spectato Jure Naturali & Gentium, sunt primò occupantis. Communis DD. ex §. 12. & 39. *Inst. eod.* & alijs Juribus. Per bona vacantia intelligo, quæ relicta sunt à domino non habente heredem: per derelicta, quæ quis abijcit, vel negligit ita, ut non sit amplius habere ut sua, eorum tamen dominium nec in alium transfert; sive dein expressè, sive tacitè, à se abdicet dominium: per thesauros, pecuniæ vel alterius rei mobilis veterem depositionem, cujus memoria non existat, ut jam dominum non habeat. l. 31. ff. de acquir. rer. dom. Dixi 1. per occupationem, sive sit venatio, sive inventio, modò conjunctam habeat voluntatem acquirendi, & rem sibi appropriandi; nam sine tali animo, rem acceptante, quam Jus Naturale vel Gentium offert, utique non acquiritur dominium. Dixi 2. Spectato Jure &c. nam de Jure Positivo bona vacantia cedunt Fisco. per l. 1. §. 2. ff. de Jure Fisci. nisi defunctus fuerit Clericus, vel peregrinus. Margaritæ autem &c. dudum consuetudo transcripsit Principibus inter Regalia. Thesaurus pariter vel rotos, vel partem saltem, vi consuetudinis sibi vendicant Principes, licet in proprio fundo & sine illicitis artibus inventos, teste Zoesio.

20 Quæres, an bona incerta, quæ quidem habent dominum, sed quis ille sit, ignoratur, etiam fiant primò occupantis? R. 1. si sint incerta sine delicto, v. g. deperdita à domino, & casu fortuito inventa ab alio, fiunt inventoris, qui primò apprehendit si post diligentem inquisitionem, quam adhibere debet, non compareat dominus, & ex circumstantijs colligi prudenter possit, dominum, qui perdidit, abjecisse animum recuperandi; tunc enim habentur pro derelictis. Si verò talis animus conjici non potest, licet retinentur (sed absque dominio) ab inventore, nec est obligatio

erogandi in causas pias. Ita contra Molin. Lug. Less. & antiquos Theologos ferè omnes, Sotus, Diana, Amicus, Dicastillo, Haun. Illung. Ratio ultimæ partis est partim negativa, quia obligatio expendendi in causas pias non sufficienter probatur; partim positiva, quia rectè præsumitur, dominum, qui rem perdidit, potius velle, ut res inventa maneat apud possesorem, quàm ut erogetur in pauperes; si enim res maneat apud inventorem, domino major suppetit spes eam iterum recuperandi; quippe si custodiat ab inventore, vel post diligentem inquisitionem (quando non amplius prudenter sperari potest, dominum compariturum, aut res diutius servari nequit) absumatur vel alienetur, comparenti domino vel in natura, si adhuc existet, vel in æquivalenti reddenda est, in quantum inventor factus est dictator inde non enim dominum (nisi res haberi possit pro derelicta) tribuimus inventori, antequam fortè præscriperit talem rem. Dein etiam transmittetur, dominum desiderare, ut res expendatur in pias causas, rectius tamen præsumitur, quòd ad id obligare nolit; hinc enim facile contingeret, ut multi res perditas, in quas fortè incidunt, relinquerent in suo loco, ne contrahant obligationem gravem inquirendi in dominum sine ulla spe lucri. Accedit communis persuasio hominum, qui sine scrupulo retinent res fortè inventas post debitam inquisitionem in dominum. R. 2. si sint incerta ex delicto, v. g. ex furto, usura, bello injusto &c. etiam si jam sint apprehensa, retineri tamen non possunt Jure Naturali, quod vetat lucrum ex proprio delicto capere, sed debent applicari ad causas pias, si post diligentem inquisitionem non deveniatur in cognitionem domini, nec spes moraliter sit deveniendi. *can. nemo, qui. caus. 14. q. 5. c. 5. de Usuris.*

Dico 2. per Traditionem acquiritur dominium rerum, quæ in alicujus dominio detinentur, quod ordinariè contingit, quando per contractus transferuntur rerum dominia. §. 40. 44. seqq. *Inst. de rer. divis.* Ut autem traditio sufficiat ad transferendum dominium, requiritur 1. ut tradens sit dominus rei, liberam habens administrationem. l. 20. ff. de acquir. rer. dom. 2. Ut fiat ex causa ad transferendum dominium habili, seu titulo, quales sunt venditio, donatio, dos, mutuum &c. l. 31. ff. de acquir. rer. dom. siquidem nuda traditio non transfertur dominium. 3. Ut interveniat consensus utriusque, tam tradentis, qui debet velle transferre dominium, quàm accipientis, qui debet acceptare rem traditam ut suam. l. 55. 57. ff. de O. & A. 4. Ut res tradita sit vacua ab alterius possessione. l. 2. §. 3. ff. de Act. Empti. 5. Ut fiat sine conditione expressa vel tacita. *arg. l. 41. ff. de condit. & demonstr.* quia conditio suspendit actum, quo deberet transferri dominium.

Quæres, an semper, quotiescunque ab uno transfertur dominium in alterum per viam contractuum, necessaria sit traditio? R. quamvis ordinariè necessaria sit traditio, vel vera, vel ficta, ut supra in puncto possessionis discuti-

ms de apprehensione, absque ea tamen fit translatio domini, vel juris in re. 1. in acquisitione hereditatis, modò hereditas adeatur, seu acceptetur verbò vel factò. 2. In acquisitione legati, modò mors testatoris acciderit, & acceptatio legatarii. 3. Quando aliquid venditur, donatur, relinquitur Ecclesijs vel alijs pñs locis, aut civitatibus. 4. In acquisitione Beneficij Ecclesiastici, modò interveniens collatio, & acceptatio. §. ult. *Inst. de hered. qualitat. cum l. 23. ff. de acquir. poss. l. 32 ff. de legat. l. ult. C. de SS. Eccles. c. 17. de Præb. in 6.*

Dico 1. Modi dominium amittendi sunt fere idem è contrario, quibus illud acquiritur. Scilicet si res abiciatur vel negligatur cum animo non amplius habendi ut suam: sic accessio, vel traditio, dum uni dant, alteri auferunt dominium.

2. Disputari hic posset, an possibile sit duorum dominium simultaneum ejusdem rei in solidum: sed licet à Theologis magna contentione, non pari utilitate, agitur hæc questio, à Juristis tamen communiter supponitur, id impossibile esse, fortè propter perspicuum textum in l. 5. §. 15. ff. commodati. ibi: *duorum in solidum dominium, vel possessionem esse non posse*, scilicet ut eadem res sit penes duos totalitate rei & totalitate domini pleni, ita ut quilibet possit pro libitu perfectè disponere de tali re; quia quilibet possit alterum justè impedire à dispositione, vel disponendo alterum prævenire, propter jus reale proprietatis notabile, imò totale, quod pariter & ipse habet in eadem re: quod pugnat cum natura pleni domini.

§. III.

De Causa Possessionis & Proprietatis.

Ubi etiam de Interdictis Possessorijs.

¶ C. Ciendum 1. Causam Possessionis, seu Judicium Possessorium dici, quando agitur de possessione vel quasi possessione, nimirum vel adipiscenda, si Actor eam nunquam habuit, vel retinenda, si eam habet actu, vel recuperanda, si illam aliquando habuit, sed rursus amisit per violentiam aut spoliationem: de hac ultima agitur specialiter tit. seq. de Restit. Spoliat. E contra Causam Proprietatis, seu Judicium Petitorium, appellari, quando agitur de proprietate seu dominio rei controversæ, vel alio jure à possessione distincto, sive quando Actor petit sibi adjudicari dominium, vel aliud jus rei, à possessione diversum. Quid autem intendat Actor, an possessionem, vel proprietatem, vel utramque, ex conclusione Libelli desumendum est potissimum.

¶ Sc. 2. Actiones seu remedia Possessoria vocari Interdicta, & esse in triplici classe, possessionis adipiscendæ, retinendæ, & recuperandæ. Remedium possessionis adipiscendæ, quod à Prætoro datur, est iterum triplex. Primum vocatur *quorum bonorum*, competitque hæredi universali (non legatario, donatario &c.) postquam adiit hereditatem, non verò cepit possessionem, contra eum, qui hereditatem occupavit vel titulo pro possessore tantum, & sic Lib. II. R. P. Pichler.

nullo jure illam possidet, utpote sciens, eam ad se non pertinere, vel titulo pro hærede, si nempe putat se esse hæredem. §. 3. *Inst. de Interdictis. l. 1. ff. l. 2. C. quorum bonorum*. Alterum dicitur *quorum legatorum*, competitque eidem hæredi, vel universali bonorum possessori, contra legatarium ad sibi restituendam possessionem legati, quod is propria auctoritate occupavit; cum ab hærede petere, non propria auctoritate occupare legata oporteat. l. 1. §. 2. ff. *quorum legatorum*. Sed in utroque casu probari debet, quòd defunctus tempore mortis possederit hæc bona: & neutrum remedium se extendit ad debita personalia; quia hæc non propriè possidentur. Tertium appellatur *Interdictum salvianum*, quod competit domino seu locatori fundi adversus colonum seu conductorem, ut consequatur possessionem rerum, quas conductor in prædium conductum intulit; cum locator has pro pensione conductio- nis habeat tacitè sibi oppignoratas. §. 3. cit. *Inst.* Interdictum autem in genere nihil est aliud, quàm decretum, quo Prætor quid fieri jubet vel prohibet super possessione, vel quasi. Hodie vocatur *actio extraordinaria in factum* ad possessionem vel acquirendam, vel recuperandam, vel retinendam. per §. ult. *Inst. de Interdictis. l. 4. C. unde vi*.

Remedium Retinendæ est duplex, unum pro retinenda possessione rerum immobilium contra impediens vel molestans extra Judicium, & vocatur *Interdictum uti possidetis*. Alterum pro retentione rerum mobilium, ac dicitur *interdictum utrobi*. Vi utriusque decerni debet, apud quem ex litigatoribus sit possessio rei controversæ. §. 4. *Inst. eod. l. 3. ff. uti possidetis. l. un. ff. utrobi*. vincitque is, qui tempore litis contestatæ possessionem habet non clam, non vi, non precario.

Remedium Recuperandæ, quamquam à Pace Jordano enumerentur 20. ejusdem species, pariter duplex consideramus præcipue, unum pro recuperanda immobilium, ac jurium, quæ rebus immobilibus æquiparantur, possessione, nuncupaturque *Interdictum unde vi*: alterum pro recuperanda rerum mobilium possessione, diciturque *Actio vi bonorum raptorum*. §. 6. *Inst. de Interd. l. 1. ff. de vi & vi armata. l. 1. seqq. C. Unde vi. c. 17. 19. de restit. spoliat.* Interdictum unde vi competit illi, qui violentè dejectus est à possessione, contra deicientem, licet ab hoc antea acquisivisset possessionem vi, vel clam, vel precario. Remedia Petitoria, scilicet super proprietate, sunt Actiones tum reales, tum personales, de quibus in tit. 1. de Judic.

¶ Sc. 3. Possessionem non difficile probari, 27 & varijs modis posse, ex instrumentis, testibus &c. quibus probatur vel adeptio possessionis, vel actus possessorij, quales sunt apprehensio vera vel ficta, detentio, usus rei, perceptio fructuum &c. in rebus corporalibus: in iuribus verò incorporalibus, v. g. Jurisdictionis, servitutis &c. exactio gabellarum, punitio malefactorum, actus eundi in fundo alieno &c. Neque est necesse, ut testes, si per hos probetur possessio, deponant de eodem actu possessionis,

Mm

sionis,